

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*

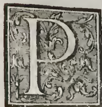
CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis sextâ mensis Aprilis, anno Domini M. DCC. LXXIII.

PRÆSIDE,

M. PETRO BERCHER, Facultatis ex-Decano & Academiæ Censore, Regiæ Hispaniarum Infantis, dum viveret, necnon Regii exercitûs ad Infimum Rhenum in ultimo bello Medico Primario, Doctore Medico.

An variis Causariis, pro diversâ tempestate, victus præscribendus?

I.

PRÆSTANTIOR sanitatis tuendæ lex est non satiari cibis, sed esse impigrum ad laborem; victus enim ubi plenior, ibi nutritio parcior; nam quæ ingeruntur perennes corporis effluxus non resarciunt, sed quæ digeruntur; ut pathemata animos acuunt & erigunt, ἀπαθεία hebetat; sic labor corpus firmat, ignavia mollit, hæc maturam senectutem accersit, ille longam reddit juventutem: sobrietas enim & exercitatio fidissimi sanitatis custodes superflua circumcidendo, novas Corpori vires addunt, si mutuam sibi ferant

* *Propugnata anno 1745 Præside M. M. L. Vernage.*

opem & amicè conjurent, ſtabilem ſervant machinæ habitum, externiſque minùs injuriis obnoxium; non intemperantiæ vitiis gravis, animum unà prægravat, ſed grata viget cum functionum integritate mentis alacritas: vividior ſi quidem fit ſpirituum in partes influxus, ſanguinis expeditior circuitus, excernendorum minor congeries, facilior ſecretio, uberior inſenſilis halitus, major denique ſolidàrum partium tonus & elater. Jugi & æquabili arietantis in partem liquidi, reſilientis fibræ motu, alternis vicibus deteritur & reſtituitur Corpus; modus illius & finis eſt adjectio deficientium, & detractio exuperantium; hos ſi limites tranſiliat natura, vel ſuperfluis oppreſſa corruit, vel neceſſariis defecta contabeſcit; utrumque pariter metuendum diſcrimen vitabit ſedulus obſervator ætatis, temperiei, præſertim anni tempeſtatum, quarum viciſſitudo, permutatio, diversè corpus afficiunt, & naturæ vim augent, aut minuunt; horum ancipites effectus ſingulari victûs normâ cuilibet idioſyncraſiæ propriâ, aut ſævientis anni temporis intemperiei debellandæ idoneâ arcebit.

I I.

UT nullus ſine vitiis, ſic nemo ſine morbis naſcitur; Beatus ille qui minimis urgetur: ſæpè vultûs lineamenta & mores, ſæpiùs temperamentum & morbi à parentibus in ſobolem traducuntur; arthritici arthriticis, tabidi tabidis, Cauſarii Cauſariis, fortes creantur fortibus; horum affectuum germina adeò penitùs ſunt ſanguinis principiis inſita, ut hæc emendare tantùm, non delere valeat ars; naturam enim expellas fruſtrà, tamen uſque recurret. Qui ex meliore luto formatus ſolidis in debitâ compage, fluidis in decenti copiâ, craſi, & motu convenientibus conſtat; cui latum pectus, firma latera, ſtomachus ſine dolore & labore concoquens, validum corpus promittunt: qui veſano non uritur amore, nec inanes & operoſos honores ambit, non avidè quærit opes, & inventis miſer abſtinet, nec invidus alterius opimis rebus macreſcit, ſed æquum rebus in arduis, non ſecùs in bonis, ab inſolenti temperatum lætitiâ animum ſervans, câ quam ratio ipſi dederit vel fors objecerit ſorte contentus vivit: qui denique ſui compos & ſalutaribus Philoſophiæ præceptis imbutus, ſanam mentem in ſano corpore tuetur; hic nullis debet obligari legibus, ſed varium pro arbitrio vitæ genus tam impunè quàm audacter ſequi; at Cauſarius vel ingenitâ hæreditario jure, vel endemiâ regioni quam incolit, ut Hiſpanis ſtrumæ, ſcorbutus Batavis, plica Polonis, vel adſcititiâ, ab ex lege vivendi ritu, aut acrioribus curis, infirmitate laborans, cujus pectus frequens tuſſis lancinat, vel aſthma opprimit, quem renum arenulæ vel calculus angunt, aut cruciat arthritis ſæva Bacchi & Veneris filia, magnatibus & opulentis maxime familiaris, mancipiis & ſequiori ſexui niſi menſibus defraudato, aut virili licentiâ effrenè viventi ferè ignota, ruſticis omnia tenui ſimplicique victu & improbo labore vincentibus aut fugantibus incommoda inſolens; hic ſalutaribus Medicinæ legibus ſubſcribere cogitur; iniquis enim conditionibus lucem accepit, qui Cauſarium & à recto ſanitatis tenore delirans corpus à naturâ ſortitus eſt: facilè rerum externarum occurſu percellitur; hunc ſæpè dolor quaſi prænuntians tempora, & Cœli converſiones fragilem & tenerum ferit, quibus bene natus minimè tangitur; ob leviſſimum errorem plectitur; continuò ipſi cum domeſtico hoſte, quem venis alit, luctandum, cujus ſæpè nocituras vires ſolo tempeſtivo rerum non naturalium uſu, & cautâ pro diverſis anni tempeſtatibus victûs mutatione retundet.

III.

ANNI lapsum fermè imitatur hominis natura. Quas hæc ætatum decursu subit alterationes, easdem ille pro vicissitudine temporum adumbrat singulis annis renovandas; Certum quoddam percurrendo spatium sol tempestatem definit, quò insignem in aëra inducit mutationem, cujus in partem facilè sanguis adducitur, mortalibus enim vitæ & morborum auctor est aër; si purus, aut plus minusve inimicis inquinatus miasmatis sese in corpus inferat: hujus superficiem undique circumfusus pondere premit, elatere diverberat, diversisque modis mutat, laxat, emollit, densat, constringit: si per pulmones inspiratus sanguinem non permeet, cum cibis confusaneus ipsi permiscetur & in penitiorem partium compagem delabitur: si Cœlum sit siccum & æstuet, sanguis rarescit aucto motu intestino, liquatur, par laxata undique partium spiracula diffluit, maximumque dum patitur utilis substantiæ cum sero secedentis detrimentum, actimoniam contrahit & mordacitatem; idcircò Æstate spontaneam senties lassitudinem, acrem expirationem, corporis moles liquescit, ejusque pondus & virtus imminuuntur; quod ne præceps ruat, moram affert victus ratio, qui contrariâ, interiorem tumultum indole compescat: densior ex aëris frigiditate fit corporis habitus, meatus constringuntur, cœcæque exhalationes coercentur, sanguinis moles accrescit, lentus & viscidus ob extranearum particularum scaturiem evadit, secretiones turbantur: Ex Autumni inæqualitate videas quot diversis modis corpus percellatur: Hyeme, frequenti corpora plenitudine turgescunt, quæ Veris adventu molestiam facescere consuevit: Cæterum si fueris intemperatus, intemperiem tibi insitæ similem iniquiùs feres, quàm quilibet rectè temperatus quamlibet aëris intemperiem: Hinc naturas inter & ætates aliis benè vel malè est pro variis anni temporibus.

IV.

PERFECTA est partium solidarum diathesis, ubi conformatione, situ, nexu, ordine, magnitudine, numero, aptè conveniunt; sic affabrè constitutam pro sui indole incolumem servat aut labefactat liquidum quod corpus jugiter alluit; diversa etenim est, & varias vices patitur sanguinis natura; hujus motus, nisus, concretio, solutio, secretio multiplex: discrepantibus fluida moles conflata partibus, varias facillimè subit alterationes: hujus si principia copiâ & facultate contemperentur, sanitas viget, si dissideant, plurima circumveniunt incommoda; quantum ad has vicissitudines promovendas valeant quæ sese alternatim excipiunt tempestates, quis non experitur? Vere tumet sanguis, & se suo æstu despumat, inde febrium cohors, hæmorrhagiæ, & varia exanthemata erumpunt: Syrio ardente fervet bilis, acrior redditur, inde causus urit, maligna desævit febris, ultrò vomitur bilis, à Catharticis biliosiora purgantur; autumno morborum ferace, viget atra seu tenacior bilis, hoc fonte pervicaces melancholici affectus & diuturni morbi derivantur: acri hyeme pituita redundat, quòd interclusо insensili halitu lympha inspissetur; inde Catharri, Rhumatici dolores, inflammatoriæ febres, pleuritis, peripneumonia, angina, grassantur: quid si ad has mutationes victûs error accesserit, exuperans humor peculiares parit morbos, qui eos imprimis invadunt causarios quorum similis temperies ipsius impetui retundendo impar est: immoderationem aëris facilius feret ætas contraria: per æstatem & ineunte autumno senes revivescunt, per hyemem pessimè se habent, & sæpè ineluctabili necessitate solvuntur, exeunte autumno, valet ætas florida, ardente Julio fervet;

magnæ mutationi adverſam in victu opponere mutationem artis apex eſt ; hanc ſi ſapienter inſtitueris, optimam temperiem diù ſervabis integram, in vitium flecti pronam intra naturæ modum coërcebis.

V.

SANITAS ut à morbo maxime diſtat, ſic curatrici præſtat Medicina conſervatrix ; hujus legum ſtudioſus obſervator, felix & ſanus Neſtoreos aget annos ; ab eâ qui deflexerit, delicta ſeriùs ociùs luet : qui parcioribus & conquiſitis utitur alimentis, corpus modico firmat & puro ſanguine ; uberiori contra & lutoſo emollit, qui luxurioſiùs paſcitur : ultrò tumultuatur & efferveſcit ſanguis pravis inquinatus ſuccis, & externis rebus, aëre potiſſimùm ad exardeſcendum impellitur ; quis neget multò potentiùs ab anni temporibus corpora moveri, malignis ſoli expirationibus, fervidiore æſtu, rigidiore frigore, procellis, imbribus inordinatis, Epidemiæ & contagii plerumque feracibus ; idcircò per anni curriculum acuti deſæviunt morbi quorum malitia ſagacis Medici eò diligentiorem requirunt curam, quòd niſi ad ipſius providentiam ſumma acceſſerit celeritas ; eam ſæpè ſæpiùs præcipiti impetu deludant : ut ſanitatem aër, cibus & potus fovent, ſic crebrò morbis anſam præbent ; uſus effectuum diſparitatem facit ; nec frequenter plectitur qui victum ex variis aëris viribus metitur ; hyeme, minùs comedat, at meraciùs bibat ; vere potum & cibos adaugeat ſenſimque à tenuioribus ad denſiora progrediatur ; æſtate, cùm corpus potu & alimentis frequentiùs egeat, bibat dilutiùs, ſæpiùs, at minùs ſingulis vicibus paſcatur ; & quæ nimium caloris æſtum compeſcunt alimenta ſeligat : autumnus undiquè periculis ſcatet adeò varius eſt, hinc diverſum ſed cautum pro variâ ipſius intemperie vitæ genus ſequi juvat : his præceptis obtemperare valentibus opportunum, ſed & cauſarios eò ſcrupuloſiùs obſervare neceſſum eſt quòd magis patet offenſis ipſorum infirmitas.

Ergò variis Cauſariis, pro diverſâ tempeſtate, victus præſcribendus.

Proponebat Pariſiis FELIX VICQ D'AZIR, Valonæus apud Conſtantienſes, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1773, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.